

ΤΡΙΓΛΙΑΝΑ ΝΕΑ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2003 • ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 108 • ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ 1 ΛΕΠΤΟ
Γραφεία: Χάφα 1 Τ.Κ. 54626 Τηλ. 2310 530.756 - 2310 538.495

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΤΡΙΓΛΙΑΝΩΝ

Γενική άποψη της περιφήμου πόλεως της Βιθυνίας Τρίγλιας

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Την Κυριακή, 18 Μαΐου 2003 έγιναν στη Θεσσαλονίκη, οι εκλογές του Συλλόγου των Απανταχού Τριγλιανών

απανταχού Τριγλιανούς-πέρα από όποιες πολιτικές αποχρώσεις-σαν μια οικογένεια στην σημερινή κοινωνία.

σε συσχετισμό με τις συνδρομές και τις ενισχύσεις από τα μέλη.

- Τον τρόπο είσπραξης της συνδρομής, η οποία προσδιορίστηκε σε 10 Ευρώ το έτος.
- Τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των μελών τονίζοντας τη σημασία και το ρόλο του Συλλόγου και καλώντας τα μέλη να συμμετέχουν στις εκδηλώσεις.
- Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δημιούργησαν ομάδες για την υλοποίηση των ανωτέρω δραστηριοτήτων και αντάλλαξαν σκέψεις και προτάσεις.

Την Κυριακή 20η Ιουλίου 2003, ακολούθησαν οι εκλογές του Παραρτήματος του Συλλόγου στο Πολιτιστικό Κέντρο της Νέας

Τρίγλιας.

Μετά από το χαιρετισμό του Δημάρχου κου Μήτσου, που παραβρέθηκε στην εκδήλωση, η απερχόμενη πρόεδρος κα Γκίκογλου πλαισιωμένη από τον ταμία και την εξελεγκτική επιτροπή αναφέρθηκε στις δραστηριότητες και τα πεπραγμένα του Παραρτήματος.

Στις εκλογές που ακολούθησαν, ψήφισαν 145 μέλη του Συλλόγου και εξέλεξαν επτά μέλη για το νέο Διοικητικό Συμβούλιο και δύο μέλη για την εξελεγκτική επιτροπή.

Τα εκλεγμένα μέλη πρόκειται να συναντηθούν για να ελέγξουν πρόεδρο και να κατανειμούν τις λοιπές θέσεις.

Από τις εκλογές του Παραρτήματος του Συλλόγου στη Ν. Τρίγλια

για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Τη Δευτέρα 9^η Ιουνίου 2003, στα γραφεία του Συλλόγου, έγινε η πρώτη συνέλευση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και κάταρτίστηκε σε σώμα, εκλέγοντας ως πρόεδρο τον κ. Στεργίου, αντιπρόεδρο τον κ. Δημητριάδη, γραμματέα την κα Ραμανδάνη Κυπριώτη και ταμία τον κ. Δαλκιράνη.

Στην πρώτη συνάντησή, ο πρόεδρος κ. Στεργίου, ζήτησε να εργασθούν όλα τα μέλη με ζήλο και αγάπη για το Σύλλογο. Το Σύλλογο που δένει όλους με την πατρίδα αλλά και ενώνει όλους τους

Προσδιόρισε τις ανάγκες της υλικοτεχνικής υποδομής των γραφείων ως βασική προϋπόθεση της λειτουργίας του Συλλόγου, το πρόγραμμα συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και το ωράριο λειτουργίας των γραφείων του Συλλόγου.

Καθόρισε ως αρχικούς στόχους και δραστηριότητες:

- Την έκδοση της εφημερίδας του Συλλόγου η οποία χρειάζεται ανανέωση και "άνοιγμα" προς τη Νεολαία της Νέας Τρίγλιας.
- Την ορθή διαχείριση του μητρώου των μελών του Συλλόγου που πρέπει να ενημερώνεται ηλεκτρονικά

Ευχαριστήριο

Ο Σύλλογος των απανταχού Τενεδίων "Το κοινό των Τενεδίων"

Ευχαριστεί

Την **Δημαρχία Ν. Τρίγλιας** και ιδιαίτερα τον **Δήμαρχο κ. Μήτσο** για την οικονομική ενίσχυση που προσέφερε στον Σύλλογό μας για τις εκδηλώσεις στις 26/7/2003 στη Νήσο Τένεδο.

Ευχαριστήριο

Ο Σύλλογος των απανταχού Τενεδίων "Το κοινό των Τενεδίων"

Ευχαριστεί

Την **Νομαρχία Χαλκιδικής** και ιδιαίτερα τον **Νομάρχη κ. Λαφαζάκη Αργύρη** και τον **Νομ. Σύμβουλο κ. Δημ. Τρόφωνα** για την οικονομική ενίσχυση που πρόσφεραν στον σύλλογό μας για τις εκδηλώσεις στις 26/7/2003 στη Νήσο Τένεδο.

Η ΑΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ από την Τρίγλια της Προποντίδος στο Βυζαντινό Μουσείο της Αθήνας.

Επιμέλεια: Ιατρού Στάθη Δημητρακού

Η “Αγία Επίσκεψις” ήταν ναΐδριο στην Τρίγλια της Προποντίδας, στο οποίο είχε κατατεθεί η πολύτιμη ψηφιδωτή εικόνα της Θεοτόκου με τον Χριστό στην αγκαλιά της, “Μήτηρ Θεού η Επίσκεψις”.

Κατά μία παράδοση η εικόνα βρέθηκε από Τούρκους που την δώρισαν στους κατοίκους της Τρίγλιας. Κατά άλλη παράδοση των παλαιών Τριγλιανών της Ραφήνας βρέθηκε στην άμμο της παραλίας της Τρίγλιας.

Οι Τριγλιανοί έλεγαν και λένε την εικόνα “η Αγία Επίσκεψις”. Η εικόνα αρχικά ήταν στο ναΐδριο του Αγίου Δημητρίου και την μετέφεραν πανηγυρικά στο ναό του Αγίου Βασιλείου, ο οποίος από τότε ονομάζονταν η Αγία Επίσκεψις και εξαλείφθηκε το όνομα του Αγίου Βασιλείου.

Η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στεγάζονταν σ' ένα σπίτι, στη θέση που αργότερα χτίστηκε το περίφημο σχολείο της Τρίγλιας.

Ο Απ. Τσίτερ γράφει: “...ο μετέπειτα εθνομάρτυς Χρυσόστομος Καλαφάτης (είχα την τιμή να τον έχω θείον, αδελφόν της μητέρας μου) συνεβούλευσε τότε και επεστάτησε ο ίδιος στο γκρέμισμα (ήμουν εκεί) διότι και επικίνδυνο ήτανε για τους εκκλησιαζομένους να γκρεμίσει από μόνη της και να θάψει στα ερείπια της τους εκκλησιαζομένους αλλά και να καταστραφεί η πολύτιμη πανάρχαια

εικόνα”.

Αύγουστος 1922: Το μέτωπο στο Εσκή Σεχίρ καταρρέει. Ο Ελληνικός στρατός υποχωρεί. Τα δυσάρεστα μηνύματα φθάνουν στην Τρίγλια. Οι Τριγλιανοί είναι αναστατωμένοι. Τα νέα σπέρνουν σύγχυση και πανικό. Ο παλαιός δήμαρχος Τρίγλιας Στεφανής Κασούρης προτρέπει την δημογεροντία να στείλουν γράμμα στο συμπατριώτη εφοπλιστή Φίλιππο Καβουνίδη, που έμενε στο Καντικόϊ της Πόλης, να στείλει τα βαπόρια του για να σωθούν οι πατριώτες.

Ο νέος δήμαρχος γιατρός Κ. Κονδυλένιος έστειλε απεσταλμένους με γράμμα στον Φίλιππο Καβουνίδη παρακαλώντας τον να κάνει ότι μπορεί, να στείλει πλοία, να τους σώσει από το μαχαίρι των Τούρκων, που κατέβαιναν καθώς υποχωρούσε ο Ελληνικός στρατός.

“Συmpατριώτη και φίλε Φίλιππε Καβουνίδη κάνε ότι μπορείς, στείλε όσα καράβια μπορείς πλήρωσε ο,τιδήποτε για λογαριασμό μας να σωθούμε, και θα στο χρωστάμε εμείς και τα παιδιά μας.

Ο Φίλιππος Καβουνίδης καταπιάστηκε αμέσως με την προσπάθεια διάσωσης των συγχωριανών. Την 29^η Αυγούστου στέλνει από την Πόλη τα πλοία “Τρίγλια” και “Ελλάσποντος” που είχε διαθέσιμα. Ναύλωσε δύο ατμόπλοια το αγγλέζικο “General Motors” και το “Χελιδόνι” και τα έστειλε για το ίδιο σκοπό. Ζήτησε να ναυλώσει και το υπερω-

κεάνειο “Κωνσταντινούπολις”, που βρίσκονταν εκείνες τις ημέρες στην Πόλη, για να πάρει όλους τους Τριγλιανούς, τους Σιγηνούς, τους Μουντανιώτες και τους Κιώτες. Το Πατριαρχείο όμως ήθελε να πάει το “Κωνσταντινούπολις” στην Σμύρνη, που κινδύνευε περισσότερο. Ο Φίλιππος Καβουνίδης εξήγησε στον Πατριάρχη ότι είναι πρακτικά αδύνατον. Τελικά και δυστυχώς το “Κωνσταντινούπολις” δεν έφθασε στην Σμύρνη.

Τα πλοία που έστειλε δεν έφθασαν για να σώσουν τους Τριγλιανούς και τους κατοίκους των γειτονικών χωριών, που είχαν συγκεντρωθεί στην παραλία για να σωθούν. Η αποτυχία να ναυλώσει το “Κωνσταντινούπολις” τον έφερε σε απελπισία. Μια άλλη σκέψη πέρασε από το μυαλό του. Ζήτησε να του δώσουν άδεια να στείλει το μεγάλο πλοίο “Βιθυνία”, που ήταν υπό επισκευή, με το ένα καζάνι αχρηστευμένο. Για να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο να μείνει μεσοπέλαγα το βαπόρι σκέφθηκε να έχει μαζί του ένα ρυμουλκό.

Του δόθηκε η άδεια. Πήρε την απόφαση να πάει ο ίδιος στην Τρίγλια με το “Βιθυνία” για να μην κινδυνεύσει το έργο της σωτηρίας. Το Βιθυνία” έφθασε στην Τρίγλια. Ήταν μεγάλο βαπόρι και δεν μπορούσε να πλησιάσει στην παραλία. Στην παραλία της Τρίγλιας δεν είχε μείνει ούτε βάρκα, ούτε καϊκι. Το ρυμουλκό

αποδείχθηκε σωτήριο. Πλεύρισε στην προβλήτα, γέμισε κόσμο και τον μετέφερε στο “Βιθυνία”.

Χιλιάδες μπήκαν στο πλοίο. Και ενώ γέμιζαν τα αμπάρια από πράγματα (μπόγους, σεντούκια κ.α.) και ο κόσμος έψαχνε να βρει μια γωνιά του πλοίου να κουρνιάσει, ο Φίλιππος Καβουνίδης πήρε στο ρυμουλκό μερικούς ναύτες οπλισμένους και βγήκε στην στεριά... στην πατρίδα του Τρίγλια...

Ο γιος του Χρυσόστομος Φιλ. Καβουνίδης γράφει: “Γύρισε τις εκκλησιές της Τρίγλιας, πήρε τις πιο πολύτιμες θαυματοουργές εικόνες την “ΠΑΝΤΟΒΑΣΙΛΙΣΣΑ” και την ψηφιδωτή “ΑΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ”, πήρε δυσκοπότητα, τους χρυσούς και ασημένιους σταυρούς των εκκλησιών, πήρε τα μουσικά όργανα, που ο ίδιος είχε χαρίσει στην Τρίγλια και τα έφερε στο πλοίο. Αργότερα τα παρέδωσε στην Ελληνική Κυβέρνηση”.

Από κομμα της εφημερίδας “ΕΣΤΙΑ” σχετικά με την εικόνα “Η Μητηρ Θεού” Επίσκεψις”. Αθήνα 19-1-1925

Ιδιοκτησία:
ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΤΡΙΓΛΙΑΝΩΝ
Χάψα 1
Τ.Κ. 546 26

Εκδότης - Διευθυντής
Δημητριάδης Νικόλαος
Σακελλαρίδης Βασίλειος
Υπεύθυνοι Τυπογραφείου:
Α^ο ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Αν. Θράκης 21
Τηλ. 2310 914.464

ΝΕΟΝ ΠΟΛΥΤΙΜΟΝ ΑΠΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΘΗΝΑΣ

“Εκ των καταγεγραμμένων κειμηλίων τα οποία μετέφερον οι διασωθέντες τους Εφεστίους Θεούς των της Μικράς Ασίας κατετέθη εις το Βυζαντινόν Μουσείον η πολύτιμος ψηφιδωτή εικών της Παναγίας.

Η εικών χρονολογείται από της λεγομένης αναγεννήσεως της Βυζαντινής τέχνης, (14^{ου} αιώνας). Είνε μήκους ενός μέτρου και πλάτους εβδομήκοντα πέντε εκατοστών, φέρει την επιγραφήν “Μήτηρ Θεού η Επίσκεψις” και προέρχεται εκ του Ιερού Ναού του Αγίου Βασιλείου της Τριγλίας παρά τα Μουδανιά Προύσης.

Πρόκειται περί μιας εκ των Βυζαντινών προτύπων παραστάσεων της Θεοτόκου, την οποίαν απειμμήθησαν πλήθος ζωγράφων εις τους μεταβυζαντινούς χρόνους. Επί χρυσοῦ βάθους εκ μεγάλων σχετικῶς ψηφίδων εικονίζεται η Θεοτόκος, μέχρι της οσφύος κρατούσα τον Χριστόν δια της δεξιάς χειρός εις στάσιν “γλυκοφιλούσης”.

Είναι ενδεδυμένη με πράσινον μανδύαν του οποίου αἱ πολλαὶ πτυχώσεις δηλοῦνται διὰ χρυσῶν ψηφίδων εν γένει γραμμῶν, εκ του οποίου η χαρακτηριστικὴ “χρυσοκονδηλιά” των μεταγενεστέρων φορητῶν εικόνων. Επίσης και ο Χριστός φέρει πολύπτυχον ένδυμα εκ ζωηροῦ πρασίνου χρώματος και καστανόν μανδύαν. Τα πρόσωπα και τα γυμνά μέρη είναι κατασκευασμένα εκ λεπτοτάτων ροδίων ακανονίστων ψηφίδων με ερυθρά διαγράμματα και πράσινες σκιές, όπως εικονίζονται στα γνήσια Βυζαντινά έργα. Το πρόσωπον της Παναγίας ωραίον, ωσειδές έχει ρετουσαρισθεὶ αργότερα όπως και άλλα τινά μέρη της εικόνας.

Το χαρακτηρίζον την τέχνην της ψηφιδωτῆς Παναγίας της οποίας ομοιώταται

παραστάσεις σάζονται εις τας τοιχογραφίας πολλῶν ναίσκων της Καστορίας του 14^{ου} αιώνας κα. επί των απόκρημνων βράχων της λίμνης Πρέσπας, είναι η ευγένεια, η άκρα λιτότης και η έκφρασις της θείας μεγαλοπρεπείας και μητρικῆς τρυφερότητος. Το πρώτον αποδίδεται διὰ του ογκώδους του σώματος το

επιτυγχάνεται ικανὴ καλλιτεχνικὴ εντύπωσις, όπως και διὰ του ωραίου συνδυασμοῦ των πολυπτύχων βαθυχρώμων ένδυμάτων προς τας έντονας γραμμάς και την ανταύγειαν των χρυσῶν ψηφίδων.

Πάντα ταῦτα είναι χαρακτηριστῆρες της Βυζαντινῆς τεχνοτροπίας. Αλλ’ ότι την εικόναν ταύτην ήγγισεν η

και την γνώσιν προοπτικῆς αποδόσεως, άτινα κυρίως χαρακτηρίζουν την Βυζαντινὴν “Αναγέννησιν.”

Κατὰ την παράδοσιν των Τριγλιανῶν η εικόνα της Αγίας Επισκέψεως ήταν τοποθετημένη σε τέμπλο και μετὰ έγινε φορητὴ. Ο Τρύφων Ε. Ευαγγελίδης στο βιβλίον του “Βρύλλειον Τρίγλεια”, Αθήνα 1934 γράφει πὼς περιγράφει την εικόνα ο τεχνοκρίτης Στέφανος Ξενόπουλος. (Δελτίο Χριστιανικῆς Αρχαιολογικῆς Εταιρείας, τόμος Β' 1925, σελ. 43-49 και περιοδικό “Φιλικὴ Εταιρεία”, έτος Α', τεῦχος 1).

Στην περιγραφὴ του ο τεχνοκρίτης επιβεβαιώνει την παράδοσιν ότι η εικόνα δεν ήταν φορητὴ.

“...Η λιτότης των χρωμάτων μας δίδει την ιδέαν ότι η εικὼν ἐξ αρχῆς δεν εἶχε κατασκευασθῆ διὰ να είναι φορητὴ, προσπίπτουσα εκ του πλησίον εις την θεάν των πιστῶν, αλλ έπρεπε να είναι ορατὴ ἐξ αποστάσεως και τίνος ὕψους. Αλλά και η εν γένει ὄψις της εικόνας μας πείθει ότι δεν πρέπει να της ταιριάζει ο ὅρος φορητὴ μωσαϊκῆ εικόν. Φορητὴ είναι τώρα και άγνωστον από πόσον χρόνον. Πάντως η κατάστασις του ξύλινου πίνακος, που είναι προσκεκολλημένη, δίδει ενδόσιμον, ότι τουλάχιστον από τεσσάρων αιώνων λατρεύεται ως φορητὴ εικόν, υποστάσα πλείστας βλάβας αλλά και επιδιορθώσεις και προλήψεις καταστροφῆς...”.

Η εικόνα σήμερα φυλάσσεται σε περίοπτη θέση στο Βυζαντινὸ και χριστιανικὸ Μουσείον Αθηνῶν και παρουσιάζει πάντοτε ξεχωριστό ενδιαφέρον. Η εικόνα έχει δύο ρωγμές στους αρμούς των τριῶν σανίδων της που προκάλεσαν και πτώση μερικῶν ψηφίδων. Στο Βυζαντινὸ και Χριστιανικὸ Μουσείον, αναγράφεται ότι η εικόνα της αγίας Επισκέψεως είναι του τέλους του 13^{ου} αιώνας.

οποίον καταλαιβάνει το κάτω ήμισυ της εικόνας και στάσεων και πτυχῶσεων, η τρυφερότης δε διὰ της ωραίας κλίσεως και των επαπτομένων δύο κεφαλῶν. Η στάσις αυτὴ κατέστη τυπικὴ διὰ πολλὰς μεταβυζαντινὰς ακόνας της Θεοτόκου και έδωσε το ὄνομα της “Γλυκαφιλούσης”.

Εν τῷ μέσω τοι σκοτεινοῦ χρώματος των ένδυμάτων ως φετειναὶ κηλίδες ήξαιρούνται τα γυμνά της αριστερῆς χειρός της Παναγίας και των ποδῶν του Χριστοῦ, διατηρούντα την Βυζαντινὴν αναμιξίαν. Διὰ τοῦτο

πνοή της Βυζαντινῆς “αναγεννήσεως” του 14^{ου} αιώνας προδίδουν λεπτομέρειαι τινές. Δεν είναι μόνον η εκφραστικὴ προσέγγισις των κεφαλῶν, την οποίαν αγνοεὶ η Βυζαντινὴ αουτηρότης, είναι και η βαθειὰ σκιά του προσώπου, ὡστε τούτο να εξέχη εν αναγλύφῳ και το τμήμα του ένδυματος, το οποίον πίπτει προς τα έξω και σκεπάζει εν μέρει την δεξιάν χειρά της Θεοτόκου, την υποβασιτάζουσα τον Χριστόν, χαρακτηριστικαὶ λεπτομέρειαι, μαρτυρούσαι την τάσιν προς φυσικότητα

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΑΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΡΙΓΛΕΙΑΣ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Επειδή όμως ο διάβολος δεν ησυχάζει ποτέ και πολεμά τους δυνατούς αγωνιστάς, γι' αυτό και ο Άγιος πληρώνεται για τον σκληρό του αγώνα με μια φοβερή συκοφαντία. Μερικοί εναπομεινάντας αιρετικοί του στήνουν μία παγίδα. Πληρώνουν μία γυναίκα, η οποία ενώπιον των δικαστών, που ήταν οι έγκριτοι άρχοντες στις συγκλήτους, τον κατηγορήσεν ότι την εβίασεν. Ο Άγιος αρχικά υπέμεινε τη συκοφαντία σιωπηλός, πράγμα που προκαλούσε τη λύπη του ιερατικού τάγματος. Αναγκάστηκε τότε να σπάσει την σιωπή του και να υπερασπισθεί την αθωότητά του δεικνύοντας το γηρασμένο και εξασθενημένο σώμα του. Επίσης τους απεκάλυπεν ότι όταν ευρίσκετο κάποτε εις την Ρώμη, πολεμήθηκε από δυνατό σαρκικόν πειρασμόν. Προσέφυγεν εις τους πρωτοκορυφαίους Πέτρον και Παύλον προσευχόμενος πολλά ημέρας και νύκτας. Οι δύο Απόστολοι εισακούσαν την εναγώνιο δέησί του, εμφανίσθηκαν στον ύπνο του και του χάρισαν την νέκρωσι της σαρκός.

Από τους λόγους του προβληματίστηκε ο μάγιστρος Μανουήλ, ο οποίος εξετάζει με πολλήν ακρίβειαν την γυναίκα αυτή, που ομολογεί την αλήθειαν, αποκαλύπτει τα ονόματα αυτών που της έδωσαν χρήματα για να συκοφαντήσει τον άγιον και παρουσιάζει μάλιστα τα χρήματα αυτά σ' ένα κιβώτιο, σφραγισμένο με την βούλα των συκοφαντών. Έτσι ο Άγιος αθωώθηκε.

Ποιμαίνοντας το ποιμνίόν του με αγάπη και φόβο Θεού, υπομένοντας τόσας δοκιμασίας για την αγάπην του και ζώντας με αρετή, έφθασε στο σημείο να θαυματοουργεί και να προλέγει τα μέλλοντα. Αυτό συνέβη όταν τον επισκέφθησαν και μοναχάι της Μονής του Χρυσοβαλάντου για να χειροτονήσιν εις αυτάς ηγουμένη. Εκείνος ερώτησε ποια προτιμούν. Παρά την αρνητική τους απάντησι, διέβλεπεν ότι προτιμούν την Ειρήνην και ότι η επιθυμία τους ήταν θεάρεστη διότι η Ειρήνη ήταν πολύ ευσεβής και άξια της θέσεως αυτής. Όταν ανακοίνωσε την απόφασή του, αι μοναχάι εδόξασαν τον Θεόν και αντιλήφθηκαν ότι ο Άγιος Μεθόδιος είχε το χάρισμα να διαβάσει τα κρύφια κάθε ψυχής. Χειροτόνησε την Ειρήνην ηγουμένην συμβούλευσεν αυτή

και τας άλλας μοναχάς και τας απέλυσεν εν ειρήνη.

Επί των ημερών του έγινε και η ανακομιδή των λειψάνων του πατριάρχου Νικηφόρου και Θεοδώρου Στουδίτου, οι οποίοι πέθαναν στην εξορίαν ως εικονομάχοι.

Προέβλεπεν τον θάνατον του μεγάλου Ιωαννικίου και ο Ιωαννίκιος τον θάνατον του Μεθοδίου. Ο Ιωαννίκιος κοιμήθηκε στην 3^η Νοεμβρίου και ο μέγας Μεθόδιος οκτώ μήνας μετά όπως προείπεν ο μέγας Ιωαννίκιος, την 14^η Ιουνίου το 846.

Την απώλειάν του εθρήνησεν όχι μόνο η βασιλεύουσα, αλλά και όλη η οικουμένη. Η εκκλησία μας τον κατέταξεν στην χορείαν των μεγάλων αγίων.

Ένας από τους πατέρας της μονής Χηνολάκκου ήταν ο μοναχός Θωμάς που έλαβε μέρος στην Ζ' οίκουμενική σύνοδον που έγινε στην Νίκαια το 787. Αναφέρεται ως εκπρόσωπος του ηγουμένου Ιωάννου. Άλλος μοναχός ήταν ο Στέφανος, ο κτήτορας της Μονής Χηνολάκκου. Αυτός κατήγετο από την Ανατολή (ίσως από την Καππαδοκία). Οι πρόγονοί του ήταν ευγενείς. Ζηλωτής του μοναχικού βίου επισκέφθηκε τα μοναστήρια και ασκητήρια που βρίσκονταν κοντά στον Ιορδάνη ποταμόν όπως του Αγίου Ευθυμίου και των Αγίων Θεοδοσίου και Σάββα.

Αφού έμαθεν τα σχετικά με την μοναχικήν πολιτείαν, μετέβη εις την Κωνσταντινούπολιν το έτος 716, επί Λέοντος του Ισαύρου.

Εκεί φιλοξενήθηκε από τον Αγιώτατον Πατριάρχη Γερμανού κοντά στον οποίον παρέμεινε για κάποιο χρονικό διάστημα. Ωφελήθηκε πολύ απ' αυτόν. Λέγεται μάλιστα ότι ο Πατριάρχης Γερμανός του δώρησε τον τόπο όπου και έκτισε την Μονή Χηνολάκκου. Εκεί συγκεντρώθηκαν πλήθος Μοναχών τους οποίους εποίμανε με φόβο Θεού. Αφού πολιτεύθηκε με αγιότητα και έφθασεν εις ύψη αρετής, απεδήμεσεν εις Κύριον. Μερικοί Άγιοι Πατέρες αφηγούνται ότι είδαν την ψυχήν του να ανέρχεται εις τα ουράνια με πομπή Αγγέλων. Η μνήμη του τιμάται την 15^η Ιανουαρίου.

IIα) Μονή Παντοβασιλείσης ή Τριγλείας

Η μονή της Τριγλείας κτίσθηκε το 780, σ' ένα λόφο δυτικά της κωμοπόλεως Τριγλείας, σε απόσταση 20 περίπου μέτρων

από την θάλασσα. Δυστυχώς δε γνωρίζομεν τον κτήτορα.

Απ' όλο το κτίσμα διασώζεται μόνο ο Ναός της ο οποίος σύμφωνα με τον Τρ. Ευαγγελίδη και με Τριγλιανούς που ήλθαν από τη Μ. Ασία, μέχρι το 1922, χρησιμοποιείτο ως ενοριακός Ναός της κωμοπόλεως Τριγλείας.

Σύμφωνα με περιγραφή του Ευαγγελίδη που περιέχεται στο βιβλίο του “ΒΥΛΛΕΙΟΝ-ΤΡΙΓΛΕΙΑ”, ο Ναός ήταν σταυροειδούς ρυθμού μετά τρούλλου. Είχε διαστάσεις 20 Χ 9 Χ 7 μέτρα όπως επισκευάσθηκε μετά τον σεισμόν του 1855 και την προσθήκην του νάρθηκος και του γυναικωνίτου κατά το έτος 1883. Έφερε εξάεδρο θόλον περιφέρειας 14 μέτρων, ύψους 3 μέτρων με 6 παράθυρα. Εσωτερικώς εστηρίζετο επί 6 κίωνων, ύψους 3,37 μέτρων, περιφέρειας 1,15 που έφεραν σταυρό κάτω από το κιονόκρανο και χωρίζουν το Ναό σε τρία κλίτη. Οι κίονες κατέληγαν σε κιονόκρανα, άλλα Κορινθιακού και άλλα Βυζαντινού Ιωνικού ρυθμού, άλλα από μάρμαρον και τρία από γρανίτη.

Ο Ναός είχε μωσαϊκόν δάπεδον από λευκάς μαύρας και πρασίνους ψηφίδας. Το δάπεδον αυτό είδε και ο Άγγλος ιερέυς καπερηγητής John Cobel το 1676 όταν επισκέφθηκε την Μονή. Για το ταξίδι του αυτό κάνει λόγο στο χειρόγραφο του που φυλλάσσεται στο Βρετανικό Μουσείο. Στο εσωτερικόν του Ναού υπήρχαν πολλά τοιχογραφία, αι οποία κατεστράφησαν εκτός απ' αυτήν της Θεοτόκου και των Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ.

Το μέμπλον ήταν ξύλινο με δύο σειράς εικόνων. Η πρώτη σειρά περιελάμβανε μεγάλας εικόνας. Του Χριστού ευλογούντα, την Θεοτόκου, τον Άγιον Ιωάννην τον του Πρόδρομου και του Αρχάγγελου Μιχαήλ. Επάνω, σε άλλη σειρά υπήρχαν εικόνας σχετικά με 12 Δεσποτικές και Θεομητορικές εορτάς (Δωδεκάορτον). Επί των ιερών εικόνων Μιχαήλ και Γαβριήλ αναγράφονται τα εξής: «χειρί Γερασίου Κρητός (1969)» και επί της εικόνας του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, η ημερομηνία 1767.

Εξωτερικά οι τοίχοι ήταν κτισμένοι από συμπαγή τούβλα και λίθους, τοποθετημένα αναλλάξ.

Ο Ναός είχε βυζαντινό κωδοστάσιον όμοιο μ' εκείνο των Αγίων Θεοδώρων των

Αθηνών.

Η Μονή ονομάσθηκε Μονή Παντοβασιλείσης από την ομώνυμη εικόνα της Θεοτόκου «Πάντων Βασιλείσης». Στους Βυζαντινούς συγγραφείς όμως συναντάται με το όνομα «Μονή Τριγλείας». Επειδή όμως μετά την παρακμή της Μονής, διεσώθη μόνο το Καθολικό της και λειτουργούσε ως ενοριακός Ναός της Κωμοπόλεως Τριγλείας λόγω της εικόνας της Παναγίας ονομάσθηκε Μονή Παντοβασιλείσης.

Η εικόνα αυτή σύμφωνα με τον Ευαγγελίδη έχει χαθεί. Διεσώθη στη Ραφήνα μια εικόνα της Παντοβασιλείσης, αλλά πρέπει να διερευνηθεί αν ήταν η παλαιά εικόνα ή κάποια νεώτερα.

Η Μονή από πληροφορίας που αντλούμεν από τον χρονογράφο Γεώργιον τον Αμαρτωλόν στο μέσον ή τέλος του 9^{ου} αι περίπου, μετατράπηκε σε γυναικεία. Αι πληροφορία αι αυτά έχουν σχέση με την ζωήν του αυτοκράτορος, Λέοντος ΣΤ' του Σοφού. Αυτός σύμφωνα με τον Αμαρτωλόν και άλλας πηγάς έκανε τέσσερις γάμους, πράγμα που τον έφεραν απ' ενός σε αντίθεσι με παλαιότερα διατάγματά του, με τα οποία ο ίδιος απεδοκίμαζεν τον δεύτερο γάμο και απαγόρευε τον τρίτο, απ' ετέρου τον έφερε σε σύγκρουση με τον τότε Πατριάρχη Νικόλαο Α' Μυστικό και δημιούργησε μεγάλα προβλήματα στους κόλπους της Εκκλησίας. Ως Τρίτη λοιπόν γυναίκα του Λέοντος ΣΤ' του Σοφού αναφέρεται η Ευδοκία Βαϊανή «ωραιότατη μοναχή» της Μονής Τριγλείας που τότε ήταν γυναικεία. Αλλά και η τέταρτη σύζυγός του, ανεψιά του Χρονογράφου Θεοφάνους, Ζωή Καρβουνοψίνα, ευρίσκετο εις την Μονή Τριγλείας μοναχή η λαϊκή δεν διευκρινίζεται όταν την πήρε ο πανίσχυρος αυλικός, Σαμονάς ο Ρόδιος δια να την παραδώσει στον αυτοκράτορα. Από το όνομα της Βαϊανής ονομάσθηκε «Βαϊανού» ο λόφος που υψώνεται από την θάλασσα μέχρι την περιοχή Σταυροπήδι.

Σήμερα σώζεται ένα μικρό μέρος του Ναού σε πολύ άσχημη κατάσταση και δεν θμιρίζει καθόλου τον περικαλλή Ναό που περιγράψαμε.

1. Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τόμος Η' σελ. 89,90

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

Τα βαπτιστικά κύρια ονόματα των Τριγλιανών

Επιμέλεια: Ιατρού Στάθη Δημητρακού

Οι Τριγλιανοί μετέφεραν στις νέες πατρίδες το πολιτισμό τους, τα ήθη και έθιμά τους που πόλλά ζουν μέχρι σήμερα. Χαρακτηριστικό στοιχείο της παράδοσης των Τριγλιανών που διατηρείται μέχρι σήμερα είναι τα βαπτιστικά τους ονόματα.

Τα βαπτιστικά (κύρια) ονόματα των Τριγλιανών, όπως και τα οικογενειακά (επώνυμα), έχουν γλωσσικό και ιστορικό ενδιαφέρον.

Τα βαπτιστικά ονόματα των Ελλήνων κατατάσσονται σχηματικά σε τρεις μεγάλες κατηγορίες (είδη):

α. Βαπτιστικά από την Αρχαία Ελληνική Παράδοση.

β. Βαπτιστικά από την Εκκλησιαστική Παράδοση (το Ορθόδοξο Χριστιανικό Αγιολόγιο, των Εορτών και γενικά από τη θρησκευτική Ορολογία).

γ. Βαπτιστικά από τη Λαϊκή Παράδοση (από την ελεύθερη αντίληψη του λαού).

Η βάπτιση των Χριστιανών στις Ελληνορθόδοξες Κοινότητες της Μ. Ασίας με τα αντίστοιχα ονόματα ήταν ισχυρότατος θεσμός με την εθνική, θρησκευτική ή και λαϊκή παράδοση. Τα βαπτιστικά ονόματα των Τριγλιανών στατιστικώς (κατά προσέγγιση) προέρχονται:

- 40% από την Εκκλησιαστική Παράδοση, -20% από την Λαϊκή Παράδοση.

Μερικά ονόματα από την Αρχαία Ελληνική Παράδοση και τη Λαϊκή Παράδοση περιέχονται και στο ορθόδοξο Χριστιανικό Αγιολόγιο.

Οι Τριγλιανοί προτιμούσαν στην καθημερινή τους ζωή ευπρόφερτους (χαϊδευτικά

ή υποκοριστικά ή μεγενθυντικά ή ιδιωματικά) τύπους ονομάτων. Στα ονόματα όμως από την Αρχαία Ελληνική Παράδοση διατηρούσαν, κατά κανόνα τον αρχικό τύπο.

[Σημ. Στις παρενθέσεις αναφέρονται οι παραλλαγές και ποικιλίες του ονόματος.]

A. Βαπτιστικά ονόματα από την Αρχαία Ελληνική Παράδοση.

Αγαθονίκη, Αγλαΐα, Αθηνά (η Αθηνιώ, το Αθηνιώ), **Αλεξάνδρα** (η Αλεξάντρα, Αλέκα), **Αλέξανδρος** (ο Αλέκος, Αλεξανδρής, Αλεξάνης, Αλέξης), **Αλκαίος**, **Αλκιβιάδης** (ο Βιάδης), **Ανδρονίκη** (η Ανδρονιώ, το Ανδρονιώ), **Ανθίπη**, **Αντισθένης** (ο Στένης), **Απόλλων**, **Αρετή**, **Αριάδνη**, **Αριστεά**, **Αριστείδης**, **Αρίστη**, **Αριστόδημος**, **Αριστοκράτης**, **Αριστοτέλης** (ο Τέλης), **Αριστοφάνης**, **Αρίων**, **Αρμόδιος**, **Άρτεμς** (η Άρτεμη), **Αρχιμήδης**, **Ασπασία** (η Άσπα, Ασπασούλα), **Αφροδίτη** (η Άφρω, Αφρώ, Αφροίλα, το Αφρό), **Αχιλλεύς** (ο Αχιλλέας), **Γνωσιθέα**, **Δάφνη** (η Δαφνίτσα, Νίτσα), **Δήμητρα** (η Δημητρούλα, το Δημητρουλιό), **Δημοσθένης** (ο Δήμος), **Δημοφάνης**, **Διογένης** (το Διογενό), **Διόδωρος**, **Διομήδης**, **Δωριθέα**, **Δωρόθεος**, **Ειρήνη**, **Έκτωρ** (ο Έκτορας), **Ελένη**, **Ελευθερία**, **Ελλη**, **Ελπινίκη**, **Επαμεινώνδας** (ο Νώντας), **Επιφάνος** (ο Επιφανής), **Ερατώ**, **Εριφύλη**, **Ευδικία**, **Ευδοξία**, **Ευθαλία** (η Ευταλία), **Ευπραξία** (η

Πραξία, Πραξούλα), **Ευτέρπη** (το Ευτερπιό), **Ευφημία**, **Ηρακλής**, **Ηρώ**, **Θάλεια**, **Θεανώ**, **Θεμιστοκλής** (ο Θέμης), **Θρασύβουλος**, **Ιπποκράτης**, **Ισμήνη**, **Ιφιγένεια**, **Καλλίνικος** (ο Καλλινίας), **Καλλιόπη** (η Κάλλη, Καλλιώ, Καλλιοπίτσα), **Κλεάνθης**, **Κλεανθία**, **Κλειώ**, **Κλεονίκη**, **Κλεοπάτρα** (η Πάτρα), **Κράτης**, **Κρατίνος**, **Λεόντιος** (ο Λεοντής, Λιοντής), **Λέων** (ο Λέος), **Λεωνίδας** (ο Λεωνίδης, Λωνίδας, το Λωνιδιό), **Λυκούργος**, **Μελομένη** (η Μέλω), **Μενέλαος**, **Μερόπη**, **Μιλτιάδης** (ο Μελκής), **Νίκη**, **Ξανθίππη**, **Ξενοφάνης**, **Ξενοφών** (ο Ξενοφώντας), **Οδυσσεύς** (ο Οδυσσέας), **Ολυμπιάς** (η Ολυμπία, Ολυμπίτσα, Λεμπιάδα), **Ουρανία**, **Περικλής**, **Περσεφώνη**, **Πλούταρχος**, **Πολύδωρος**, **Πολύμνια**, **Πολυνείκης**, **Πολυξένη** (η Ξένια, Πολυξενιώ, το Πολυξενιό, Πολυξενάκι), **Πολύτιμη**, **Ρωξάνη**, **Σοφοκλής**, **Συνέσιος**, **Σωκράτης** (ο Σωκρατίτης, το Σωκρατό), **Τερψιθέα** (η Τέψη, Τερψούλα), **Τερψιχόρη** (η Τέρψη, Τερψούλα), **Τηλέμαχος**, **Φιλαλήθης**, **Φιλήμων** (ο Φιλήμονας, Φίλιος), **Φίλιππος** (ο Φίλιππος, Φραμπουλής), **Χαρίκλεια** (η Χαρικλείτσα, το Χαρικλάκι).

B. Βαπτιστικά από την Εκκλησιαστική Παράδοση (Βαπτιστικά από το Ορθόδοξο Χριστιανικό Αγιολόγιο των Εορτών και γενικά από την θρησκευτική Ορολογία).
Αγαπητός, **Αγγελική** (η Αγγελικώ, το Αγγελιό), **Αθανασία** (η Θανασία),

Αθανάσιος (ο Θανάσης, Θάνος, Θανασίτης, το Θανασό), **Αικατερίνη** (η Κατίνα, Κατίγκω, Κατινιώ, Κατερίνη, Ακατίνα, το Κατερινιό, Κατινιό, Κατινάκι), **Ανανίας**, **Αναστασία** (η Τασία, Ανάστα, Ανάστω, Ταρσή, Τασούλα, το Αναστασιό), **Αναστάσιος** (ο Ανάστασης, Ανάστος, Τάσος, το Τασό), **Ανέστης**, **Άννα** (η Αννίτσα, Αννέτα, Αννίκα, Αννιώ, το Αννιό), **Αντωνία**, **Αντώνιος** (ο Αντώνης, το Αντωνό), **Απόστολος** (ο Αποστόλης, Αποστολάκης, Τόλης, το Αποστολό, Πόλο), **Βαλαχίας**, **Βασιλεία** (η Βασιλική, Βασιλικώ, Βασιλικούλα, Βάσω, το Βασιλικό), **Βασίλειος** (ο Βασίλης, Βασιλάκης, Βάσος, το Βασιλό), **Βλάσιος** (ο Βαλάσης, Μπαλάσης, Βλάσης, το Μπαλασό), **Γεωργία** (η Γιωργία, το Γιωργό), **Γεώργιος** (ο Γιώργος, Γιωργάκης, Γιώργης, Τζώρτζης, το Γιωργί, Γιωργό), **Γαβριήλ** (ο Γαβρίλης, Βίλης, Γαβρίλος), **Γρηγόριος** (ο Γρηγόρης), **Δανιήλ**, **Δημήτριος** (ο Δημητρός, Δημήτρης, Δημητρακός, Μήτσος, Μήτρος, Μίμης, Μητρέλης, το Δημητρό, Μητσό), **Δέσποινα** (η Δέσπω, Δεσποινιώ, το Δεσποινιό), **Διονύσιος** (ο Διονύσης), **Εισοδία** (η Σοδούλα, Σωσώ, το Σοδιό), **Ελένη** (η Ελενίτσα, Ελέγκω, το Λενιό), **Ελισάβετ** (η Αλισαβέτη, Ελισαβέτη, Ελισσώ), **Ελισσαίος** (ο Ελισσαίας, Αλισσαίας, το Αλισσό), **Εμμανουήλ** (ο Μανώλης, το Μανωλιό), **Ευαγγελία** (η Βαγγελιώ, Βαγγελίτσα, το Βαγγελιό), **Ευάγγελος** (ο Βαγγέλης, Βάγγος), **Συνέχεια στην 6η σελίδα**

Τα βαπτιστικά κύρια ονόματα των Τριγλιανών

Επιμέλεια: Ιατρού Στάθη Δημητρακού

Συνέχεια από την 5η σελίδα

Ευγενία (η Ευγένω, το Βγενιό), Ευγένιος (ο Ευγενής, Ευγενάκης), Ευδοκία (το Βδοκίό), Ευδοξία (η Ευδόκα, το Ευδοξιό), Ευθυμία (η Θυμιούλα, Θυμιά, Ευθυμιούλα, Θυμιώ, το Θυμιό), Ευθύμιος (ο Ευθύμης, Θύμης), Ευστάθιος (ο Στάθης, το Σταθό), Ευστράτιος (ο Στράτος, Στρατής, Στρατούλης, το Στρατό), Ζαχαρίας (ο Ζαχαριάς), Ζαχαρώ, Ζωή (η Ζωίτσα, Ζωζώ), Ηλίας (ο Λιάκος, το Ηλιό), Ησαΐας, Θεανώ, Θεογνωσία, Θεοδοσία, Θεοδόσιος (ο Θεοδόσης, Θεοδόσης, το Θεοδοσό), Θεοδώρα (η Θεοδώρα, Δώρα), Θεολόγος (ο Θεολόγης, Θολόγης, Θολός), Θεωνάς, Θεο νύμφη (η Θεώνη), Θεοφάνης (ο Φάνης, το Φανό), Θεοφανεία (η Φανή, το Θεοφανό), Θεοχάρη (η Θεοχαρούλα), Θωμαΐς (η Θωμαή), Θωμάς (το Θωμό), Ιακώβ (ο Ιακωβάκης, Γιακουβάκης), Ιλαρίων, Ιορδάνης (ο Γιορδάνης, το Ιορδανό), Ιουστίνος, Ιωακείμ (ο Ιωακείμης, Γιακειμής, το Γιακειμό), Ιωάννης (ο Γιάννης, Γιάνκος, Γιάννος, Γιάνναρος, Γιαννάκος, Γιάννακας, Γιαννέλης, Τζοβάνης, Τζιβάνης, το Γιάννο, Γιανκό), Ιωαννίκιος, Ιωσήφ (το

Γιωσηφό), Κοσμάς, Κυπριανός, Κυριάκος (ο Κυριαζής, Κυριατζής), Κωνσταντίνος (ο Κώστας, Κώτσος, Κωστής, Κωστάκης, Κωνσταντής, Κωτσαρής, Ντίνος, το Κωτσό), Λάζαρος (ο Λαζαρής, το Λαζαρό, Λαλαλό), Λουκία, Μαγδαληνή (η Μαγδάλα, Μαγδάλω, Μάγδα, Μαγδαλινίτσα, Μαγδαληνιό), Μακρίνα, Μαρία (η Μαριγώ, Μαριγούλα, Μαρίτσα, Μαρίκα, Μαριωρή, Μαριωρίτσα, Μαριώρα, Μαργίτσα, Μαριώγκα, Μαριώ, το Μαριό, Μαριγό, Μαρικάκι), Μαρίνα, Μάρκος, Ματθαίος (ο Μαθιάς), Μιχαήλ (ο Μιχάλης, Μιαήλος, το Μιχαλιό), Νικόλαος (ο Νίκος Νικόλας, Νικολός, Νικολάκης, το Νικολό), Νυμφοδώρα, Όλγα (το Ολγό), Παναγιώτα (η Γιώτα, Τότα, το Παναγιωτό), Παναγιώτης (ο Παναής, Πάνος, Παντής, Τότης, Νότης, το Παναγιωτό), Παντελεήμων (ο Παντελής), Παράσχος, Παρουσία, Παύλος (ο Παυλής, Παυλάκης, το Παυλί, Παυλό), Μπέτρος (ο Πετρής, Πετράκης, το Πετρό), Προκόπιος (ο Προκόπης), Ραφαήλ, Σάββας (το Σαββό), Σέργιος, Σοφία (η Σοφούλα, Σιφίκα, το Σοφιό, Σοφάκι), Σπυρίδων (ο Σπύρος), Σταύρος (ο Σταυράκης,

Σταυρακός, Σταυρής, το Σταυρό, Σταυρακό, Σταυρί), Στέφανος (ο Στεφανής, Στέφος, το Στεφανό, Στεφό), Στυλιανή (η Στέλλα), Στυλιανός (ο Στέλιος), Σωτήριος (ο Σωτήρης, Σωτηράκης, Σώτος, το Σωτηρό), Τίτος, Τρύφων (ο Τρύφος, Τρύφωνας, το Τρυφό), Υπερμάχια, Φωτεινή (η Φωφώ, Φωτίκα, Φωφώκα, Φωτούλα, το Φωτεινιό), Φώτιος (ο Φώτης, Φωτάκης, το Φωτό), Χαράλαμπος (ο Χαραλάμης, Μπάμπης, Λάμπος, Λαμπός, το Χαραλαμπό), Χρήστος (ο Χρηστάκης, Κίτσος, το Χρηστό), Χριστόδουλος (ο Χριστοδουλάκης), Χριστόφορος (το Χριστοφορό), Χρυσόστομος (ο Χρυσός, Χρυσούλης, το Χρυσοστομό, Χρυσό).

Γ. Βαπτιστικά από την Λαϊκή Παράδοση (Βαπτιστικά από την ελεύθερη αντίληψη του λαού)

1. Από πολύτιμους λίθους. Αδαμαντία (η Διαμάντω), Αδαμάντιος (ο Διαμαντής, Διαμαντάκης), Αργύρης, Αργυρώ, Ασημάκης, Ασημίνα (η Ασήμω, Ασημένια, το Ασημό), Ζαφείρης (ο Ζαφειρακης, το Ζαφειρό), Ζαφειρία, Κρυστάλλης, Μαργαρίτης, Μπριλάντι (Πιρλάντη), Σμαράγδα (η Σμάρω), Χουρμούζης, Χρυσάφης,

Χρυσή, Χρυσός.

2. Από άνθη (Ανθωνομικά). Ανθή (η Ανθούλα), Ευθαλία, Ευανθία, Μαριάνθη, (το Μαριανθό), Μυρσίνη (η Μερσίνα), Χρυσάνθος.

3. Από ξένους λαούς. Αιμιλία, Αιμίλιος (ο Μίλιος), Αμαλία, Βερονίκη, Βικτωρία, Βιργινία (η Βεργινία, Βεργενία), Γενοβέφα, Γουλιέλμος (ο Έλμος), Δόμνα, Δομνος, Κορνηλία, Λουκία, Ματθίλδη (η Ματίλδη), Ναπολέων, Ραλλού, Σουλτάνα (το Σουλτανιό), Φραγκίσκος (ο Φρατζέσκος).

4. Ευχετικά (Ευχή, επιθυμία, των γονέων ή του αναδόχου να αποκτήσει βαπτιζόμενος προτερήματα ή προστασία στη ζωή του). Αγαθή, Ζαρίφης, Ζαχάρω, Ζωγραφιά (η Ζωγραφούλα), Ηλιοστάλακτη (η Ηλιοστή), Πάγκαλος, Πανάρετος, Πανταζής, Πανωραία (η Ραία), Πολύκαρπια, Πολυχρόνιος (ο Πολυχρόνης), Προκόπιος (ο Προκόπης), Προκοπία (το Προκοπιό), Στέργιος, Στυλιανή (η Στέλλα), Στυλιανός (ο Στέλιος), Χαϊδεμένη (η Χαίδω).

Επιμέλεια του γιατρού Στάθη Δημητρακού.

ΠΕΤΡΕΣ ΤΗΣ ΠΑΝΤΟΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ

Σαν ήρθε και σας σκέπασε της λησμονιάς η πάχνη Σταλμένη απ' των καιρών τη σχιζοφρένια, Σε λήθαργο δεν πέσατε, μηδέ ψυχή χαρίσατε.

Πνεύμα, λαλιά κι ανάμνησες του πόθου σας η έγνοια Στον Πήγασο να ζέψετε με χαλινάρι άλικο, Βαμμένο με το αίμα της

καρδιάς σας.

Στου Νικηφόρου τ' άρμα Σταυρό βαθύ χαράζατε με του καιρού τη σμίλη, Σφαλίσατε τα χείλη, μη φύγει η ελπίδα και χαθεί.

Κι εκεί στις στοιχειωμένες εκκλησιάς τ' απομεινάρια 'Υπνον επήρατ' ελαφρύ, Παραδομένο στους γλυκούς της Παναγιάς τους ύμνους.

Σφραγίσατε βαθειά στα φυλοκάρδια Ψαλμούς αγγελικούς για βάλσαμο Στης Ρωμιουσύννης τους καημούς.

Πατρίδες αλησμόνητες, τηράτε Κι η νύχτα όσο ατέλειωτη κι αν φαίνεται Έχει ένα τέρμα που το φως

φοβάται.

Το φως του Παρθενώνα το γλυκό, Λουσμένο στου Χριστού τη Χάρη, Σαν αστραπή τον πόνο σας θα πάρει.

Πέτρος Ζαγκλιβερινός, Καθηγητής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Νέα Τρίγλια, 25-05-2003

ΔΥΟ ΠΟΙΗΜΑΤΑ Η ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΓΛΙΑΝΩΝ

Επιμέλεια: Ιατρού Στάθη Δημητρακού

Ο μεγάλος Τριγλιανός φιλόλογός και ιστορικός συγγραφέας Τρύφων Ε Ευαγγελίδης, στο βιβλίο του «Βρύλλειον Τρίγλεια» Αθήναι 1934, σελ. 106-107, γράφει δύο τραγούδια ή ποιήματα. Είναι μνημεία του λόγου του λαϊκού πολιτισμού των Τριγλιανών. Ο συγγραφέας δίνει τον τίτλο «Λαογραφικά εκ του Ακριτικού κύκλου».

Τα τραγούδια (ποιήματα) του ακριτικού κύκλου είναι δημοτικά τραγούδια τα οποία εμπνέονται από τους ηρωϊκούς αγώνες των ακριτών κατά τον μεσαίωνα.

Μερικά τραγούδια του ακριτικού κύκλου συγγενεύουν με τις «παραλογές».

Οι παραλογές είναι δημοτικά τραγούδια (ποιήματα), αφηγηματικά του κοινωνικού βίου με δραματικό περιεχόμενο, μοιάζουν με τραγωδίες.

Το πρώτο τραγούδι (ποίημα).

Το παρακάτω τραγούδι (ποίημα) θα μπορούσε να τιτλοφορηθεί: «Ο Κωνσταντής, η Αρετή και ο Χάρος».

[Ο Κωνσταντής, ο μικρός και μικροπαντρεμένος παίρνει γραφή να πάει στο «σεφέρι». Ετοιμάζεται για το «σεφέρι».

Η Αρετή (κόρη ραβωνιασμένη ή παντρεμένη) που αγαπά τον βοηθεί στις προετοιμασίες. Γίνεται μεταξύ τους ο εξής διάλογος:

Κόρη: -Πού πας και πού μ'

αφήνεις;

Κωνσταντής: -Πρώτα σ' αφήνω στο Θεό και ύστερα στους Αγγέλους.

Κόρη: -Τι να μου κάνει ο Θεός και οι Άγιοι;

Η Αρετή (η κόρη) ζώντας μέσα στην ευτυχία της (πιθανόν στα πλούτη και τη δύναμη) παίρνει ακόμη περισσότερο θάρρος και καυχιέται:

-Δεν φοβάμαι Θεό και Χάρο.

Ο Χάρος το ακούει, του κακοφαινεται και σαϊτεύει θανάσιμα την κόρη. Ο Κωνσταντής γυρίζει από το σεφέρι, μαθαίνει τα νέα και αυτοκτονεί.]

Ο Κωνσταντίνος ο μικρός ο μικροπαντρεμένος Τον Μάη μηλιάν εφύτευσε, τον Μάη γυναίκα πήρε,

Τον Μάη τον ήλθεν η γραφή να πάγη στο σεφέρι.¹

Την νύκτα κόβει τα καρδιά, την νύκτα καλλιώνει².

Η κόρη που τον αγαπά στέκεται και τον φέγγει, Όσα ποτήρια τον κερνά τόσα λόγια τον λέγει:

Πού θα μ' αφήσεις να διαβής, μικρέ μου Κωνσταντίνε,

Απ' τους ανηγά³ [μου] αδελφούς εσένα έχω δέκα.

-Προτού σ' αφήνο στον Θεόν κ' ύστερης στους αγγέλους

-Τι θα με κάνη ο Θεός, τι θα με κάνουν οι άγιοι τι θα με κάνη η νένι⁴ σου, τ' αγκαρδιακά σου αδέρφια;

Δεν [τον] φοβούμαι τον Θεόν, ούτε τον [ίδιο] Χάρο.

Ο Χάρος σαν το ήκουσε πολύ του 'βαριφάνη

Έσυρε και σαϊτεψε κόρη ρεβωνιασμένη,

Την Αρετή του Κωνσταντή, που λείπει στο σεφέρι.

Μάννα μ' αν έρτ' ο Κωνσταντής να μη βαρुκαρδίση

Ανοιζτε το σεντούκι μου τώριμο 'αραχνιασμένο Και δος την αρραβώνα ου να φύγει ο καύμένος.

Μάννα μ', βάλε τις τάβλαις⁵ θλιβεραίς και τις πετσέτες μαύραις

Βάνε και τα ποτήρια [μας] στον δίσκο ραγισμένα.

Μάννα μ' έρχεται ο Κωνσταντής पासάς καμαρωμένος,

Ομπρός του έχει όργανα και πίσω του τρουμπέταις.

-Σταθίτ' ομπρός μου, όργανα, και πίσω μου τρουμπέταις

στον πεθερού μου την αυλή σταυρός είναι στημένος.

Για η πεθερά μου πέθανε, για πεθερός μου θάφτη Για απ' τα ανηγά αδέρφια μου κανένα ερραγίσθη.

-Καλή μέρα σου μάστορη και πρωτοπελεκάρη⁶ τίνος κιούρι⁷ πελεκάς,

τίνος κιούρι φκειάνεις -Της Αρετής του Κωνσταντή που λείπει στο σεφέρι

-Περικλώ σε, μάστορη και πρωτοπελεκάρη,

κάμε [με] το φαρδύ πλατύ να παίρνει δυό νομάτοι⁸

Βγάζει το δακτυλίδι του, το ρίχνει στο φαρμάκι, [και] βάζει το στα χείλη του και πέφτει στο κρεββάτι.

Γλωσσάρι:

1. σεφέρι = πόλεμος, στρατός, εκστρατεία

2. καλλιώνει =

καλλιώνει, βάζει πέταλα στο άλογο, πεταλώνει

3. ανηγά = εννιά,

4. νένα = παραμάνα (τροφός)

5. τάβλαις = τραπέζια συμποσίου,

6. πρωτοπελεκάρης = πρωτομάστορας, πρωτοπελεκητής,

7. κιουρί = φέρετρο, νεκρόκασα (και μνήμη ή τάφος)

8. νομάτοι = άτομα.

Σχόλια

Χαρακτηριστικά των παραλογών που εντοπίζονται στο πρώτο τραγούδι:

Το θέμα του που αναφέρεται σε δραματικό περιστατικό του κοινωνικού βίου.

-Η γοργότητα στην αφήγηση. Ο λαϊκός δημιουργός δεν παραμένει, δεν αφηγείται τα πάντα με χρονικές ή

άλλε λεπτομέρειες αλλά μόνο τα σημαντικότερα στην εξέλιξη της

υπόθεσης. Π.χ. μετά τον διάλογο Κωνσταντή και κόρης, δεν ακολουθεί ο

αποχαιρετισμός, δεν υπάρχουν άλλες

πληροφορίες για τον πόλεμο, που πήγε ή για το

πώς ζούσε στο μεταξύ η κόρη, αλλά κατευθείαν

αναφέρεται στις τελευταίες οδηγίες της

κόρης προς την μάνα πριν τον θάνατό της (στίχοι 14-20, 20-21, 32-33).

Οο δραματικός τρόπος με τον οποίο μαθαίνει τα νέα ο Κωνσταντής (στίχοι 27-29).

-Το τραγικό τέλος που επισφραγίζει την ιστορία

Συνέχεια στην 8η σελίδα

ΔΥΟ ΠΟΙΗΜΑΤΑ Η ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΓΛΙΑΝΩΝ

Επιμέλεια: Ιατρού Στάθη Δημητρακού

Συνέχεια από την 7η σελίδα
Των δύο νέων, νικητής ο Χάρος.

-Το δαχτυλίδι και το φαρμάκι. Θέματα γνωστά και κοινά μοτίβα σε πολλές παραλογές που προέρχονται από ανατολικές κυρίως επιδράσεις.

Χαρακτηριστικά των ακριτικών τραγουδιών που διακρίνονται στο πρώτο ποίημα:

-Ο κεντρικό ήρωας είναι πολεμιστής.

-Ετοιμάζει το αλόγο του ο ίδιος για τον πόλεμο-στρατό (στίχος 4) όπως συχνά σε ακριτικά τραγούδια αναφέρονται αυτές οι προετοιμασίες.

- Η κόρη (αρραβωνιαστικά) που στέκεται παραδίπλα τον φροντίζει και τον υπηρετεί (στίχοι 5-6).

-Η περιφρόνηση του Χάρου από την κόρη (στίχος 13).

-Η επιστροφή του από το σεφέρι εν είδει θριάμβου Αυτοκράτορα (στίχοι 21-22).

Τα παραπάνω είναι τα μόνα σημεία στα οποία εντοπίζεται το ηρωικό

στοιχείο, βασικότατο χαρακτηριστικό της ακριτικής ποίησης, που κατά τα άλλα λείπει από το συγκεκριμένο ποίημα.

Υπάρχουν αρκετά ποιήματα που οι μελετητές αδυνατούν να κατατάξουν σαφώς σε ένα από τα δύο είδη αφού συχνά τα όρια των δύο αυτών ειδών είναι δυσδιάκριτα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα «Το κάστρο της Ωριάς» που, ενώ αναγνωρίζεται ως παραλογή, ο Ν. Πολίτης το κατατάσσει στα ακριτικά.

Ωστόσο: Ο Κωνσταντής η Κωνσταντίνος είναι ήρωας αρκετών ακριτικών τραγουδιών, ενώ στο έπος του Β. Διγενή Ακρίτα έτσι ονομάζεται ο αδελφός της μητέρας του Διγενή.

Επίσης το τέλος του ποιήματος αυτού μοιάζει με το τέλος του ακριτικού τραγουδιού «της Λιογέννητης» που ο ήρωάς του είναι ο Κωνσταντής (ο μικροκωνσταντίνος). Στο συγκεκριμένο ποίημα ο

πρώτος στίχος είναι: «ο Κωνσταντίνος ο μικρός ο μικροπανδρεμένος».

Στο ακριτικό «της Λιογέννητης» ανάλογος είναι και ο πρώτος στίχος του:

«Ο Κωνσταντής ο ομορφονιός ο μικροκωνσταντίνος

Το δεύτερο τραγούδι (ποίημα).

Μιάν αυγή με το φεγγάρι, μιάν αυγή με το καλό Κατεβαίνω στο παζάρι για να ιδώ και να χαρώ. Κύτταξα στο πενεθύρι κ' ήτονε και κράνοιχο κάθουνταν ένα κορίτσι έμμορφο και διαλεχτό

Είχα θάρρος ο καυμένο και το αποχαιρετώ Κ' η δουεφτρα² του με λέει δεν είς άξιος για αυτό,

Πέφτω κάτω και πληγώνω, δέρνομαι σκοτόνομαι

Στον γιατρό τον Νικολάκη πάγω και γιατρεύομαι

-Αχ γιατρέ μου γιάτρευσέ με, το Σάββατο το βραδύ και την Κυριακή το γιώμα να περάσω απ' εκεί.

Γλωσσάρι

1.κράνοιχο ακράνοιχο, ανοιγμένο λιγάκι.

2.δουλείτρα = υπηρέτρια

Σχόλια

Το ποίημα ανήκει στα ερωτικά ή της αγάπης.

Χαρακτηριστικά:

-Ο θεματικός πυρήνας του

-Η συντομία του

-Κοινή εικόνα στα περισσότερα ερωτικά το μισάνοιχο παράθυρο στο οποίο κάθεται η κόρη, από κάτω παερν ο νέος που την ερωτεύεται κεραυνοβόλα για την ομορφιά της.

Τους στίχους 6-7 τους άκουγα συχνά να τους απαγγέλλει ο πατέρας μου για αστειότητα ...πέφτω κάτω και πληγώνω, δέρνομαι, σκοτόνομαι

Στο γιατρό το Νικολάκη πάγω και γιατρεύομαι...

Στην μνήμη του πατέρα μου (Χρήστος Αρχιμήδη Δημητρακός, Τρίγλια 1912 - Ραφήνα 2002) αφιερώνω αυτή την μελέτη των τραγουδιών.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΠΑΛΑΙ ΝΤΕ ΣΠΟΡ

παρουσία του Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου, του υπουργού Πολιτισμού κ. Βενιζέλου και πολλών επισήμων.

Η συμμετοχή σε μια τέτοια διοργάνωση ήταν μεγάλη τιμή για τον Σύλλογό μας και ευχαριστούμε και την Ομοσπονδία μας γι' αυτό.

Επίσης ο Σύλλογός μας και το Παράρτημά του συμμετείχε στις 7 Ιουνίου στο μεγάλο Πανελλήνιο Αντάμωμα Προσφυγικών Σωματείων το οποίο έγινε στην Ν. Ιωνία της Θεσ/νίκης, μετά από την τιμητική πρόσκληση του προέδρου του Συλλόγου "Φανάρη" της Ν. Ιωνίας κ. Βασίλη Καραμανλή. Στην ημερίδα η οποία έγινε ομιλητές ήταν οι καθηγητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου κ.κ. Καραθανάση και Καρακωσταντογλου ο κ. Παπαθεμελής κ.α. Ο

Σύλλογος συμμετείχε με έκθεση φωτογραφικού και λαογραφικού υλικού.

Επίσης το Σύλλογο εκπροσώπησαν η χορωδία του ΚΑΠΗ και το χορευτικό τμήμα γυναικών του Συλλόγου Νέων τους οποίους ο Σύλλογος συγχαίρει και ευχαριστεί ιδιαίτερα.

Ευχαριστήριο

Ο Σύλλογος των Απανταχοῦ Τριγλιανών και το Παράρτημά του στη Ν. Τρίγλια συγχαίρει και ευχαριστεί την χορωδία του ΚΑΠΗ και το χορευτικό τμήμα γυναικών του Συλλόγου Νέων για τις εξαιρετικές εμφανίσεις τους στο Παλαί Ντε Σπορ και στη Ν. Ιωνία της Θεσ/νίκης με τις οποίες εκπροσώπησε το Σύλλογο.

Ο Σύλλογός μας και το Παράρτημά του στη Ν. Τρίγλια συμμετείχαν σε μια μεγάλη διοργάνωση κατόπιν προσκλήσεως της Ομοσπονδίας μας η οποία έγινε στο Παλαί Ντε Σπορ της Θεσ/νίκης. Η εκδήλωση είχε φιλανθρωπικό σκοπό

την ανακαίνιση της εκκλησίας του Αγίου Βουκόλου της Σμύρνης της Μ. Ασίας. Στο χορευτικό μέρος της εκδήλωσης το Σύλλογο εκπροσώπησε το τμήμα γυναικών του Συλλόγου Νέων. Ήταν μια μεγαλοπρεπής εκδήλωση